

Actieplan gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid 2017

Steller: Beitske Tymstra
Afdeling: ruimtelijke ontwikkeling
Datum: maart 2017

Inhoudsopgave

1 – Inleiding	3
2 – Actieplan gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid	4
2.1 – Algemeen	4
2.2 – De Fryske Marren	4
2.3 – Evaluatie activiteiten 2016	4
3 – Beleid verkeersveiligheid en handhaving	8
3.1 – Landelijk beleid	8
3.1.1 – Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2008 – 2020	8
3.1.2 – Beleidsimpuls Verkeersveiligheid 2012	8
3.2 – Provinciaal beleid	9
3.2.1 – Provinciaal Verkeer- en Vervoerplan 2006 herzien in 2011	9
3.2.2 – Permanente gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid	9
3.2.3 – Friese Strategienota Verkeersveiligheid 2010 – 2025	10
3.2.4 – Manifest Verkeersveiligheid 2011 – 2025	10
3.2.5 – Beleidsimpuls Verkeersveiligheid 2012	11
3.3 – Gemeentelijk beleid	11
3.3.1 – Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan	11
3.3.2 – Manifest Verkeersveiligheid 2011 – 2025	11
3.3.3 – Beleidsimpuls Verkeersveiligheid 2012	12
3.3.4 – Programmabegroting 2017	12
3.3.5 – Integrale Veiligheid	12
3.4 – Handhaving	13
4 – Registratie ongevallen	14
5 – Activiteiten	16
5.1 – Algemeen	16
5.2 – Overzicht activiteiten 2017	16
5.3 – Toelichting	18
5.3.1 – Peuters (0 – 4 jaar)	18
5.3.2 – Basisonderwijs (4 – 12 jaar)	18
5.3.3 – Voortgezet onderwijs (12 – 18 jaar)	20
5.3.4 – Beginnende bestuurders / jongeren	22
5.3.5 – Plussers	23
5.3.6 – Niet leeftijdsgebonden	24
5.3.7 – Voorlichting – communicatie – campagnes	25
5.3.8 – Handhaving	25

1 - Inleiding

Dit actieplan heeft als doel het verbeteren van de verkeersveiligheid binnen de gemeente De Fryske Marren. Aan de hand van verkeerseducatie, communicatie, voorlichting en handhaving wordt een bijdrage geleverd aan het verbeteren van de verkeersveiligheid. Daarnaast wordt ingezet op een Duurzaam Veilig-wegennet. Deze instrumenten leveren een cruciale bijdrage aan het bereiken van het doel ten aanzien van verkeersveiligheid: in Fryslân in 2025 de helft minder ernstige verkeersslachtoffers (doden en ziekenhuisgewonden) hebben dan in 2010.

In voorgaande jaren – sinds 2009 – is het aantal slachtoffers gedaald. Helaas is sinds 2013 sprake van een trendmatige toename van het aantal ernstige slachtoffers op de gemeentelijke wegen. Vandaar is het van belang naast veilige infrastructuur een actieve bijdrage te leveren aan de verkeersveiligheid door middel van verkeerseducatie en handhaving.

Verkeerseducatie richt zich op het gedrag van verkeersdeelnemers en is nodig om verkeersdeelnemers:

- bewust te maken van de risico's in het verkeer;
- bekend te maken met maatregelen om zichzelf en anderen te beschermen en,
- bekend te maken met de principes van Duurzaam Veilig en het verkeersgedrag dat daarbij past.

Handhaving richt zich op naleving van de verkeersregels door middel van:

- gericht toezicht op relevante plaatsen, tijdstippen en gedragingen;
- een combinatie van voorlichting en onderwijs;
- een projectmatige aanpak gericht op het type overtreding;
- preventief en repressief toezicht en,
- samenwerking met gemeente en instellingen.

De combinatie van een Duurzaam Veilig-wegennet met een permanente vorm van verkeerseducatie en handhaving zorgt ervoor dat aan de randvoorwaarden voor een veilig verkeerssysteem wordt voldaan.

In dit actieplan wordt ten eerste ingegaan op de uitgevoerde activiteiten in 2016. Vervolgens wordt ingegaan op de geplande activiteiten in 2017.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de gemeentelijke pijlers en op de activiteiten van 2016. Vervolgens gaat hoofdstuk 3 over het beleid op het gebied van verkeersveiligheid en handhaving. Hoofdstuk 4 biedt een korte toelichting op de (gewijzigde) registratie van ongevallen per 2010. Tenslotte geeft hoofdstuk 5 overzicht van de geplande verkeerseducatieve activiteiten in 2017 met kostenbegroting en een toelichting.

2 - Actieplan gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid

2.1 - Algemeen

Om het eerdergenoemde verkeersveiligheidsdoel te kunnen realiseren - in Fryslân in 2025 de helft minder ernstige verkeerslachtoffers (doden en ziekenhuisgewonden) hebben dan in 2010 - is het noodzakelijk in te blijven zetten op gedragsbeïnvloedende activiteiten door middel van het aanbieden en uitvoeren van educatieactiviteiten, communicatie/voorlichting en handhaving en daarvoor structureel voldoende middelen beschikbaar te blijven stellen.

Deze Permanente verkeerseducatie (PVE) betekent dat verkeerseducatie plaatsvindt op elk moment waarop verwacht of geconstateerd wordt dat de bestaande voorwaarden van kennen, kunnen en willen niet meer toereikend zijn voor veilig verkeersgedrag en niet louter door "zelfinstructie" (tijdig) toereikend zullen zijn. Het permanente karakter zit hem in het feit dat educatie anticipeert op ontoereikende gedragsvoorwaarden, maar daarnaast ook in het feit dat permanente educatie telkens voortbouwt op eerdere verkeerseducatie en een fundament legt voor latere verkeerseducatie. Door in een meer integrale benadering PVE te koppelen aan andere maatschappelijke thema's én door PVE te plaatsen in een bredere gedragsmatige aanpak van verkeersonveiligheid, kan ervoor worden gezorgd dat PVE beter voor het voetlicht wordt gebracht.

Het is daarnaast belangrijk dat verkeersdeelnemers bewust worden gemaakt van de risico's die deelnemen aan het verkeer met zich meebrengt voor henzelf en voor medeweggebruikers, bijvoorbeeld de groep automobilisten in de seniorenleeftijd. Door de vergrijzing wordt deze groep steeds groter. Beperking in de fysieke gesteldheid en een afnemende mentale (waarnemings)capaciteit van de oudere verkeersdeelnemers zullen een grote rol gaan spelen in de (auto)mobiliteit. Bij het ontwerpen van voorzieningen moet daar rekening mee worden gehouden. Daarnaast dient deze doelgroep bewust te worden gemaakt van veranderde omstandigheden bij verkeersdeelname.

Het effect van de gevoerde activiteiten is trouwens moeilijk te meten. Over het algemeen zijn de organisatoren van en deelnemers aan de activiteiten erg positief. Wij zijn er dan ook van overtuigd dat permanente gedragsbeïnvloeding met betrekking tot verkeersveiligheid een positieve en belangrijke bijdrage levert aan zowel de objectieve als subjectieve onveiligheid.

2.2 - De Fryske Marren

De belangrijkste pijlers van gedragsbeïnvloeding in de gemeente De Fryske Marren richten zich op jongeren (zoals met het theoretisch en praktisch verkeersexamen voor de basisscholen, de verkeersmarkt voor het voortgezet onderwijs en inzet gastdocenten) en op de ouderen met bijvoorbeeld een verkeerscursus, een fietscursus en een rijvaardigheidscursus voor automobilisten. Deze projecten worden al sinds jaren succesvol uitgevoerd.

De taak van de gemeente ligt primair op het enthousiasmeren van diverse partijen, het coördineren en (financieel) mogelijk maken van activiteiten op het gebied van gedragsbeïnvloedende activiteiten. Initiatieven van onder meer Veilig Verkeer Nederland (VNN), de Fietsersbond, de Stichting Bevordering Verkeerseducatie (SBV) en de ouderenbonden worden door de gemeente ondersteund. Verder vervult de gemeente, samen met de uitvoerende partners, een actieve rol bij onder meer eerdergenoemde rijvaardigheidscursus voor automobilisten (55-plussers).

2.3 - Evaluatie activiteiten 2016

De volgende pagina bevat een totaaloverzicht van de geplande en uitgevoerde activiteiten in 2016. Vervolgens volgt een overzicht van de uitgevoerde projecten 2016 per doelgroep, die voor de gemeente kosten met zich mee hebben gebracht. Voor de niet uitgevoerde activiteiten zijn ofwel geen kosten gemaakt, ofwel is er geen subsidieverzoek ontvangen of er was onvoldoende animo voor.

Overzicht geplande en uitgevoerde activiteiten 2016

Doelgroep	Geplande activiteit	Begroot (€)	Uitgevoerde activiteiten	Kosten (netto)	Toelichting
Algemeen	Verkeersveiligheidslabel scholen	0			
0-4 jaar	Project JONGleren in het verkeer	0			
4-12 jaar	Lesmethoden verkeer	0			
	Theoretisch verkeersexamen	1.000	Theoretische verkeersexamens	€ 3.423,02	De administratieve afwikkeling loopt sinds 2016 via VVN in plaats van dat scholen individueel de kosten voor het examen declareren bij de gemeente.
	Praktisch verkeersexamen	2.000	Praktische verkeersexamens ▪ Joure: 27, 28 en 29 juni; ▪ Lemmer: 30 juni	€ 1.662,63	In totaal hebben twintig scholen deelgenomen aan de praktische verkeersexamens. VVN ontvangt een vergoeding voor de kosten catering, inzet vrijwilligers en dergelijke in verband met het praktische verkeersexamen in Joure (Sportfun) en Lemmer (Hege Fonnen).
	Ouderbijeenkomst	0			
	Verkeersouders	0			
	Fietsles, Friese fietsschool	0			
	ANWB-Streetwise	850			
	Overige verkeersprojecten	0			
12-18 jaar	Verkeersmarkt	4.000	Verkeersmarkt ▪ Zuyderzee College, Lemmer - 31 augustus ▪ De Witakker, Rijs - 16 september ▪ Bornego College, Joure - 1 november ▪ OSG Sevenwolden, Joure - 2 november	€ 3.937,61	In totaal zijn op vier scholen verkeersmarkten georganiseerd voor de eersteklassers. Vanwege ziekte is de verkeersmarkt CSG Bogerman Balk verplaatst naar 20 januari 2017. Dit betekent waarschijnlijk dat volgend jaar tweemaal een verkeersmarkt op de Bogerman in Balk wordt georganiseerd.
	Gastlessen verkeerseducatie	2.000	Verkeerslessen ▪ Bornego College, Joure ▪ OSG Sevenwolden, Joure ▪ Zuyderzee College, Lemmer ▪ De Witakker, Rijs	€ 2.362,50	Gedurende het jaar zijn op verschillende scholen gastlessen verkeerseducatie gehouden. Het accent ligt op verkeersinzicht en -gedrag.

	Verkeersproject	1.500	Theater Traxx ▪ Bornego College, Joure	€ 900,00	Op het Bornego College is tweemaal de voorstelling 'Kapot van jou' gehouden. Deze voorstelling gaat over sociale- en verkeersveiligheid.
	Traffic Informers	0			
	Friese Fiets APK	0			
	Bromfietscursus speciaal onderwijs ¹	400			
18-24 jaar	Trials	0			
	Alcoholvrij op weg	0			
	Drive Clean!	750			
	Team Alert-project	2.500	Team Alert ▪ Brêgepop, Scharsterbrug – 9 april	€ 2.500,00	Team Alert is op 9 april actief geweest tijdens het festival Brêgepop in Scharsterbrug. Tijdens dit evenement is het project 'Bobtival' uitgevoerd.
>25 jaar ouder	Rijvaardigheidskursus automobilisten	6.000	Rijvaardigheidskursus automobilisten ▪ 't Haske, Joure – 6 september	€ 4.996,55	Op 6 september heeft in Joure een rijvaardigheidskursus voor de inwoners uit de gehele gemeente plaatsgevonden. Circa tachtig inwoners hebben deelgenomen aan deze rijvaardigheidskursus.
	Cursus Bijtanken en Oppoetsen	400	Bijtanken en Oppoetsen ▪ 1, 8 en 15 december (2015) ▪ 9, 16 en 23 november	€ 1.231,55	De kosten voor de cursus gehouden in december 2015 zijn betaald in 2016. Vandaar dat Bijtanken en Oppoetsen tweemaal is meegenomen in de kosten. In november hebben 39 bewoners deelgenomen aan de cursus Bijtanken en Oppoetsen.
	Rijvaardigheidstraining automobilisten	0			
	Veiligheidstraining landbouwvoertuigen	0			
	Voorlichting landbouwverkeer	450			
	Samen veilig op weg met	500			

¹ Kosten niet subsidiabel, zie verder toelichting paragraaf 5.3.3

	Fietscursus Senioren	1.000	Fietscursus senioren ▪ Joure, 15 april ▪ Balk, 22 april	€ 844,11	De fietscursus heeft op twee locaties plaatsgevonden. Op beide dagen hebben circa 25 inwoners deelgenomen aan de fietscursus.
Niet leeftijd gebonden	-	-	Verkeerslessen AZC Balk	€ 420,00	In 2016 is het AZC in Balk geopend. Op verzoek van het AZC heeft SBV verkeerslessen voor de bewoners van het AZC georganiseerd.
Voorlichting	Voorlichting/Communicatie/Campagnes	0			
Handhaving	Gebiedsgericht verkeerstoezicht	0			
	Diverse controles	0			
	Totaal (excl. kosten bromfietscursus)	22.950	Totaalbedrag	€ 22.277,97	
	Verwachte inkomsten	11.475	Provinciale bijdrage	€ 11.138,99	
	Begroting (netto)	13.657	Kosten gemeente	€ 11.138,99	

Conform het Manifest Verkeersveiligheid Fryslân 2011 – 2025 heeft de gemeente De Fryske Marren voor de periode 2016 – 2020 een totaalbedrag van € 102.426,00 te besteden aan verkeerseducatie. De helft (€ 51.213,00) wordt gefinancierd door de gemeente en de andere helft door de provincie, in de vorm van subsidie. Het beschikbare bedrag mag naar eigen inzicht verdeeld worden over de vijf jaren. Als het ene jaar wat minder is besteed dan kan ervoor worden gekozen om het volgende jaar wat meer in te zetten. Het richtbedrag per jaar is circa € 20.000,00. Dat richtbedrag is in 2016 met € 22.277,97 gehaald.

3 - Beleid verkeersveiligheid en handhaving

Zowel het aantal verkeersdoden als het aantal ernstig verkeersgewonden is sinds 2015 weer gestegen. Dat is een spijtige, maar duidelijke constatering. De recente cijfers maken ons duidelijk dat wij continu moeten werken aan het verbeteren van de verkeersveiligheid. Actie is daarom geboden. Naast een duurzaam veilige infrastructuur, permanente verkeerseducatie en verkeershandhaving streven wij naar het optimaliseren van de verkeersveiligheid.

3.1 - Landelijk beleid

3.1.1 - Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2008 – 2020

In de nota Mobiliteit – voorganger van de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, vastgesteld in maart 2012 – zijn destijds tussen alle betrokken overheden afspraken gemaakt over de gezamenlijke inspanningen om te streven naar een verdere reductie van het aantal verkeersslachtoffers (maximaal 500 doden en 10.600 ernstige verkeersgewonden). In het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2008 – 2020 zijn deze afspraken verder uitgewerkt.

In het plan wordt het verkeersveiligheidsbeleid uiteengezet. Dat beleid is voor deze periode gefundeerd op de drie succesvolle pijlers van de afgelopen jaren, namelijk samenwerking, integrale aanpak en “Duurzaam Veilig”. Bij die drie pijlers worden twee lijnen gehanteerd. De eerste lijn bouwt met generieke maatregelen voort op de weg die al jaren met succes wordt gevolgd. De tweede lijn richt zich op specifieke aandachtsgebieden. Die aandachtsgebieden zijn voortgekomen uit analyses van ongevalsgegevens en van trends die de komende jaren de verkeersveiligheid kunnen beïnvloeden. De analyses laten duidelijk een aantal kwetsbare groepen zien (waaronder voetgangers, fietsers, kinderen en ouderen). Om het risico voor deze groepen slachtoffers te verlagen, komen er de komende jaren gerichte maatregelen in aanvulling op generieke maatregelen. Daarnaast worden ook de veroorzakers van verkeersonveiligheid hard aangepakt. Innovatieve oplossingen vormen een integraal onderdeel van het maatregelenpakket. Ook helpt de inzet van nieuwe technologie om de ambities van het verkeersveiligheidsbeleid voor de komende jaren waar te maken. Ondanks de mogelijkheden die de techniek en infrastructurele ingrepen bieden, blijft echter het menselijk gedrag het belangrijkste richtpunt voor de verkeersveiligheid.

Het Rijk en de decentrale overheden hebben destijds ook afgesproken elke vier jaar de voortgang en het effect van het ingezette beleid te toetsen. Uit deze eerste Verkeersveiligheidsverkenning 2020 blijkt dat:

- de doelstelling van maximaal 500 verkeersdoden in 2020 alleen wordt behaald bij lage mobiliteitsgroei en mits de handhaving en investeringen in verkeersveiligheid op peil blijven, en
- de doelstelling van maximaal 10.600 ernstige verkeersgewonden vrijwel zeker niet wordt gehaald.

In 2012 is op basis van deze conclusies besloten dat het Strategisch Plan van kracht blijft, maar dat dit plan ook een impuls nodig heeft gericht op de doelgroepen waarmee het nog niet goed (genoeg) gaat: jonge beginnende bestuurders, ouderen en fietsers.

3.1.2 - Beleidsimpuls Verkeersveiligheid 2012

Met deze impuls – de Beleidsimpuls Verkeersveiligheid 2012 – wordt doorgegaan met succesvolle generieke maatregelen, beter beschermen van kwetsbare verkeersdeelnemers en harder aanpakken van notoire overtredders. Op basis van de trends en ontwikkelingen is ervoor gekozen het huidige beleid te versterken en waar nodig gericht te vernieuwen.

Een van deze impulsen richt zich op het verbeteren van de verkeersveiligheid voor fietsers, waarbij van gemeenten is gevraagd dat zij de lokale fietsknelpunten in kaart brengen en een plan van aanpak opstellen dat zich richt op het oplossen daarvan. Deze aanpak kan bestaan uit gedrags- en/of infrastructurele maatregelen. Vele gemeenten hebben inmiddels een plan van aanpak opgesteld.

Om de ontwikkelingen goed te volgen en de vinger aan de pols te houden wordt (twee)jaarlijks een monitor verkeersveiligheid opgesteld die cijfers in beeld brengt, wat er door alle betrokken overheden en organisaties is gerealiseerd om de gesignaleerde knelpunten aan te pakken en het effect daarvan. Over vier jaar wordt dan opnieuw getoetst of met de beleidsuitvoering de nationale doelen worden gehaald en zal worden bekeken of het verkeersveiligheidsbeleid geactualiseerd moet worden.

3.2 - Provinciaal beleid

3.2.1- Provinciaal Verkeer- en Vervoerplan 2006 herzien in 2011

Onder het motto "Fryslân Feilich Foarút" is in het Provinciaal Verkeer- en Vervoerplan 2006 (PVVP 2006) vorm gegeven aan de bereikbaarheid, mobiliteit en veiligheid in Fryslân en beslaat de periode tot 2020. Dat is gedaan met een ambitieus en realistisch investeringsprogramma voor wegen en vaarwegen, met een nieuwe toekomstvisie voor het openbaar vervoer en een krachtig maatregelenpakket voor het fietsverkeer.

Het hoofddoel van het PVVP 2006 is het realiseren van een duurzaam verkeer- en vervoersysteem in Fryslân ("Door met Duurzaam Veilig"). Ook wordt het Shared Space-proces met name benoemd: verblijfsgebieden inrichten vanuit de notie(s) van gelijkwaardigheid van gebruikers van de openbare ruimte, met wederzijds respect en kwaliteit van de leefomgeving. Daarnaast wordt ingezet op twee andere pijlers: verkeerseducatie en verkeershandhaving. Tenslotte worden diverse campagnes verkeersveiligheid ingezet ter verhoging van de verkeersveiligheid.

In het PVVP 2006 is als doelstelling verkeersveiligheid opgenomen: maximaal 37 verkeersdoden in 2010. In Fryslân was het meerjarige gemiddelde in de jaren negentig nog ongeveer 70 verkeersdoden. Op basis van het vervolgsbeleid – hierna nader beschreven – wordt gestreefd naar een halvering van het aantal ernstige verkeersslachtoffers (doden en ziekenhuisgewonden) ten opzichte van 2010 in 2025.

De geplande evaluatie van het PVVP heeft plaatsgehad in 2010. Er is gekeken of het plan nog actueel is en of er redenen zijn om het beleid bij te stellen. Besluitvorming daaromtrent heeft in 2011 plaatsgevonden. Geconcludeerd kan worden dat het PVVP 2006 nog steeds een goed beleidskader is, maar dat het op onderdelen moet worden aangepast. Provinciale Staten hebben daarvoor de richtingen aangegeven. Deze richtingen zijn uitgewerkt in een Nota van Wijzigingen. Daarin zijn alleen de direct noodzakelijke wijzigingen opgenomen. Het gaat nadrukkelijk niet om een volledige actualisatie van de plannen.

3.2.2 – Permanente gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid

Voor verkeersveiligheid geldt dat de mens de maat der dingen is. Met andere woorden: alleen een Duurzaam Veilige weginrichting is geen garantie voor meer verkeersveiligheid. Ook het gedrag van de weggebruiker is daarbij een belangrijk aangrijpingspunt. Als uitgangspunt voor een veilige verkeersdeelname gelden de opeenvolgende principes van kennen – kunnen – willen. Voor de ondersteuning van de begrippen kennen en kunnen wordt het instrument van de Permanente Verkeers-Educatie (PVE) ingezet voor de verschillende doelgroepen. De provincie heeft voor PVE een minimumpakket aan maatregelen opgesteld dat door vrijwel alle gemeenten is overgenomen in hun Activiteitenplan Verkeersveiligheid. Het doel van Permanente Verkeerseducatie is dat elke burger voortaan gedurende zijn hele leven op gezette tijden de gelegenheid geboden wordt om zich via kennis en vaardigheden voor te bereiden op zijn/haar taak als verkeersdeelnemer. Kortom: Permanente Verkeerseducatie "van driewieler tot rollator".

3.2.3 – Friese Strategienota Verkeersveiligheid 2010 – 2025

In navolging op de landelijke beleidslijn is in 2010 de Friese Strategienota Verkeersveiligheid 2010 – 2025 vastgesteld, met als uitgangspunt: met elkaar naar een maatschappij die duurzamer, veiliger, innovatiever, meer inspirerend, respectvoller en bloeiender is, waarin de menselijke maat norm is en de mens centraal staat. Daarbij wordt ingezet op samenwerking met andere overheden, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven met als doel doortastend, eensgezind, geloofwaardig en realistisch met en voor alle verkeersdeelnemers een verkeersveilig Fryslân te realiseren. Onder dit motto “mei inoar en foar elkoar” zijn bij de totstandkoming van dit beleid alle partijen die zijn verenigd in het Regionaal Orgaan verkeersveiligheid Fryslân (ROF) en de daaraan gelieerde uitvoeringspartners betrokken geweest. Daarbij hebben ook de gemeenten (zowel ambtelijk als bestuurlijk) hun actieve inbreng mogen brengen.

Deze nota is feitelijk een vervolg op de “Actie -25% verkeersslachtoffers in 2010”. De in de strategienota bepaalde ambitie is om het aantal verkeersdoden en ernstige verkeersslachtoffers verder terug te dringen. Er wordt ingezet op de thema's Alcohol/drugs en medicijnen in het verkeer, Snelheid in het verkeer en Ouderen in het verkeer. De strategie richt zich in het bijzonder zowel op ouderen als op jongeren tussen 12 en 24 jaar, de meest kwetsbare verkeersdeelnemers. Deze groepen krijgen onder andere verkeerseducatie en daarnaast past de provincie waar nodig ook haar wegen aan om te zorgen voor een betere verkeersveiligheid.

Vanaf 2011 wordt de strategie tot 2025 door een integrale veiligheidsaanpak en brede samenwerking met alle berokkenen nader uitgewerkt in vijfjaarlijkse meerjaren-uitvoeringsprogramma's en jaarlijkse werkplannen. Het eerste resultaat daarvan is verwoord in het Manifest Verkeersveiligheid 2011 – 2025.

3.2.4 Manifest Verkeersveiligheid 2011 – 2025

Begin 2011 is het Regionaal Orgaan voor de verkeersveiligheid in Fryslân (ROF) gestart met een nieuw verkeersveiligheidsinitiatief: het Manifest Verkeersveiligheid Fryslân 2011 – 2025. Het doel van het Manifest is om een (bestuurlijk) fundament te leggen onder de gezamenlijke uitvoering van de Friese Strategie Verkeersveiligheid 2010 – 2025, zoals die in 2011 door het (bestuurlijk) Overleg Verkeer en Vervoer Fryslân (OVVF) is omarmd. Gezamenlijk wordt er naar gestreefd om in Fryslân in het jaar 2025 de helft minder ernstige verkeersslachtoffers (doden en ziekenhuisgewonden) te hebben dan in 2010.

Het Manifest (algemeen deel) gaat uit van de volgende uitgangspunten:

- Fryslân gaat door met Duurzaam Veilig;
- Fryslân streeft een integrale aanpak van de verkeersonveiligheid na, en
- Fryslân zoekt actief naar verbreding en verdieping van de samenwerking.

Ondertekening van het Manifest geeft een krachtig signaal dat het de Friese samenleving ernst blijft met de aanpak van de verkeersonveiligheid. Alle Friese gemeenten – en overige partijen die een rol spelen bij de aanpak van verkeersonveiligheid – hebben het Manifest in 2011 ondertekend. Met de ondertekening van het Manifest zeggen de gemeenten in het bijzonder toe dat zij naar vermogen mensen en middelen vrijmaken voor de beïnvloeding van verkeersonveilig gedrag. Daarnaast is onder andere vastgelegd dat gemeenten (en provincie) jaarlijks een uitvoeringsprogramma verkeersveiligheid opstellen met bijbehorende financiële paragraaf.

In het kader van het Manifest Verkeersveiligheid Fryslân 2011 – 2025 is door het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân besloten een tweede Meerjaren Uitvoeringsplan Verkeersveiligheid 2016 – 2020 uit te doen voeren. Het betreft een voortzetting van de huidige beleidsuitvoering. Daarnaast heeft dit College besloten opnieuw een financiële bijdrage van € 1,00 per inwoner beschikbaar te willen stellen voor de jaarlijkse gemeentelijke uitvoeringsplannen Permanente Verkeers Educatie (PVE).

3.2.5 – Beleidsimpuls Verkeersveiligheid 2012

Naar aanleiding van de landelijke Beleidsimpuls Verkeersveiligheid 2012 ten aanzien van het verbeteren van de verkeersveiligheid voor fietsers, heeft het ROF eind 2012 samen met de Fietsersbond het voortouw genomen met het opstarten van het project Inventarisatie fietsknelpunten en het opstellen van een plan van aanpak.

Bovengenoemde heeft geresulteerd in het driejarige Actieprogramma Fiets 2013 – 2015. Per 2014 is het ROF-Werkplan dan ook verrijkt met een extra component Fiets. De onveiligheid van fietsers is daardoor een centraal thema. De provincie zet in op een integrale aanpak (mens – weg – voertuig) met vele gemotiveerde partners zoals de Fietsersbond en gemeenten. Gemeenten hebben in 2014 hun eigen plan van aanpak integraal uitgewerkt.

Om de landelijke doelstelling van het aantal verkeersslachtoffers te behalen, bleken met name extra maatregelen nodig gericht op jonge beginnende bestuurders, ouderen en fietsers. De monitoring in 2014 laat zien dat alsnog fors moet worden geïnvesteerd in onder andere betere wegen en fietsvoorzieningen om de landelijke verkeersveiligheidsdoelstellingen voor 2020 te halen.

3.3 – Gemeentelijk beleid

De gemeente De Fryske Marren is – als eerstverantwoordelijke voor de verkeersveiligheid binnen haar grondgebied – al jaren actief bezig op het gebied van verkeersveiligheid. In aansluiting op de landelijke en provinciale doelen wordt ernaar gestreefd om in 2025 de helft minder ernstige verkeersslachtoffers (doden en ziekenhuisgewonden) op het gemeentelijk wegennet te hebben ten opzichte van het jaar 2010.

3.3.1 – Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan

De Fryske Marren verplicht zich conform de Planwet verkeer en vervoer een zichtbaar en samenhangend verkeers- en vervoersbeleid te voeren. Het Gemeentelijk Verkeers- en VervoersPlan (GVVP) is in mei 2016 vastgesteld.

Het GVVP is een harmonisatie en actualisatie van het verkeers- en vervoersbeleid van de voormalige gemeenten. Het GVVP dient de komende jaren als leidraad voor te nemen beslissingen op het gebied van verkeer en vervoer.

Het huidige wegennet in De Fryske Marren geeft geen aanleiding tot majeure aanpassingen, los van de aanpassingen die al op de rol staan. Toekomstige aanpassingen van het wegennet zullen worden gebaseerd op onderzoek, draagvlak en voldoende middelen. De mogelijke maatregelen zullen vervolgens worden getoetst aan de uitgangspunten van een duurzaam veilig wegennet.

3.3.2 – Manifest Verkeersveiligheid 2011 – 2025

Met de ondertekening van eerdergenoemde Manifest is onder andere vastgesteld dat gemeenten (en provincie) jaarlijks een uitvoeringsprogramma verkeersveiligheid opstellen met bijbehorende financiële paragraaf.

Voor de periode 2016 – 2020 is voor dat jaarlijkse uitvoeringsplan Permanente Verkeers Educatie (PVE) in 2016 € 1,00 per inwoner van Fryslân beschikbaar gesteld aan gemeenten als financiële ondersteuning, mits de gemeenten zelf ook dat bedrag per inwoner voor deze periode beschikbaar stellen. In de begroting is derhalve inmiddels een structureel bedrag voor gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid opgenomen. Verder zijn de uitgangspunten en doelstellingen van het Manifest in overstemming met het vigerende verkeersbeleid.

3.3.3 – Beleidsimpuls Verkeersveiligheid 2012

De Fryske Marren is eind 2013 aan de slag gegaan met het integraal opstellen en uitwerken van het vereiste Plan van aanpak fietsonveiligheid. Dat plan is in 2014 ter besluitvorming voorgelegd. Het college heeft besloten om niet in te stemmen met het plan, omdat de financiële middelen daarvoor ontbreken. Bij het uitvoeren van (onderhouds)werken worden de uitgangspunten van het verkeersveiligheidsplan waar mogelijk overigens wel gehanteerd.

3.3.4 – Programmabegroting 2017

In de Programmabegroting 2017 – programma 2 Ruimte – is onder meer opgenomen dat de gemeente zich op het gebied van verkeer en vervoer inzet op een doelmatig, veilig en duurzaam verkeer- en vervoerssysteem. Hiertoe is voor het gehele grondgebied van De Fryske Marren een samenhangend beleid opgesteld op het gebied van verkeer en vervoer, gericht op een verkeersveilige, leefbare en goede bereikbare gemeente (het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan). Daarnaast streeft de gemeente naar het verbeteren van de verkeersveiligheid door middel van permanente verkeerseducatie, communicatie/voorlichting en handhaving. Het aanbieden en/of mede organiseren van gedragsbeïnvloedende activiteiten is onderdeel van dat beleid.

3.3.5 – Integrale Veiligheid

In het integrale veiligheidsbeleid beschrijft de gemeente hoe zij omgaat met verschillende veiligheidsthema's. Ook verkeersveiligheid is onderdeel van zo'n meerjarenplan. In 2015 is door de gemeenteraad van De Fryske Marren de Kadernota Veiligheid 2015 – 2018 vastgesteld. In deze kadernota heeft de gemeenteraad de lokale veiligheidsprioriteiten vastgesteld en ook kaders aangegeven voor de uitvoering van het veiligheidsbeleid in de komende jaren. Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld.

3.4 – Handhaving

Voor het verbeteren van de verkeersveiligheid zijn met name goede verkeerseducatie, voorlichting, begrijpelijke verkeersregels en een duidelijke weginrichting van belang. Het vergroten van de verkeersveiligheid is een gezamenlijke missie van alle partijen die hieraan een bijdrage kunnen leveren. De wegbeheerders hebben de afgelopen jaren diverse maatregelen genomen om wegen veiliger te maken en er zijn diverse (landelijke) campagnes gevoerd op het gebied van educatie en voorlichting. Om overtredingen van weggebruikers terug te dringen is daarnaast verkeershandhaving van belang. Verkeershandhaving is de taak van de politie en handhaving is in principe het sluitstuk van de aanpak van verkeersonveiligheid.

Handhavingsplannen Verkeer geven richting aan de activiteiten op regionaal en lokaal niveau. De teams Verkeer bij de dienst Infrastructuur van de politie – die zich exclusief bezighouden met de verkeershandhaving – werken samen met de basisteams die verkeershandhavingsactiviteiten uitvoeren als onderdeel van het lokaal integraal veiligheidsplan.

Onlangs is door de politie met het Openbaar Ministerie een Leidraad Handhavingsplan Verkeer 2016 – 2018 opgesteld. Het doel is om de komende jaren de sturing op de verkeershandhaving te versterken en de kwaliteit van de handhavingsplannen te vergroten. De ambitie is onder meer dat op lokaal niveau verkeersveiligheid een onderdeel is van het lokaal integraal veiligheidsbeleid en vastgesteld is door de lokale driehoek.

Het Openbaar Ministerie heeft voor 2017 een aantal prioriteiten benoemd waar onder meer de verkeershandhaving door de teams verkeer – voorheen Verkeershandhavingsteams, VHT's – van de regionale eenheden in ieder geval op gericht moet zijn. De prioriteiten betreffen de belangrijkste ongevalsveroorzaken en grootste risicogroepen. Het gaat om het handhaven op:

- snelheid;
- alcohol;
- rood licht;
- afleiding, en
- verkeersveelplegers.

Daarnaast kunnen uit de regionale verkeersveiligheidsanalyse extra prioriteiten bepaald worden. Het Jaarplan 2017 Eenheid Noord-Nederland Basisteam Sneek (A5) sluit op het gebied van (verkeers)handhaving aan op de landelijke, regionale en lokale prioriteiten.

4 – Registratie ongevallen

Op basis van geregistreerde ongevalsgegevens wordt het aantal ongevallen en verkeersslachtoffers vastgelegd. Als gevolg van aanpassing in de 'Aanwijzing verkeersongevallen – welke regelt hoe de politie handelt bij verkeersongevallen – wordt echter sinds 2010 alleen nog een volledige registratie opgenomen van ongevallen als daarover een Proces Verbaal (PV) is opgemaakt. Opmaken van een PV gebeurt veelal bij de zwaardere ongevallen, waardoor met name de ongevallen met uitsluitend materiële schade (ums-ongevallen) steeds meer buiten beeld raken.

De verkeersongevallenregistratie in Nederland kampt dus al enkele jaren met een grote onder registratie. De succesvolle Nederlandse aanpak van verkeersveiligheid komt in gevaar als goede ongevallencijfers uitblijven. Beleidsmonitoring, analyses en evaluaties zijn steeds minder mogelijk. Het maatschappelijk belang om de ongevallenregistratie te verbeteren is groot. Alle verkeersongevallen registreren is derhalve zeer wenselijk. Dat is dan ook het streven van de politie, het Verbond van Verzekeraars en verkeerskundig ICT-bureau VIA. Vanaf 2013 werken deze organisaties onder de naam STAR (Smart Traffic Accident Reporting) samen aan het realiseren van dit doel. Binnen het STAR project ligt de focus op de gehele keten: 'ongeval → registratie → analyse'.

Met ingang van 2013 is de politie de verkeersongevallen anders gaan registreren. Dat wil zeggen dat de politie van elk verkeersongeval waarbij zij aanwezig is geweest een KenmerkenMeldingPlus maakt. De Meldkamerongevallen (= KenmerkenMeldingen) worden daarbij aangevuld (= Plus) met kenmerken van betrokkenen die door de politie op locatie zijn verzameld. Daardoor is het mogelijk deze ongevallen op te nemen in het 'traditionele' complete ongevallenbestand. Hierdoor ontstaat een beter zicht op de aantallen en typen verkeersongevallen.

In vergelijking met 2012 zijn – landelijk gezien – in 2013 ruim vier keer zoveel 'complete' ongevallen in de database opgenomen en bijna twee keer zoveel slachtofferongevallen (hierdoor daalt dus het aantal Meldkamerongevallen in het bestand). De nieuwe registratievorm is in de loop van 2013 bij de politie ingevoerd. Daardoor zijn over de laatste drie maanden van dat jaar de meeste gegevens beschikbaar.

Daarnaast wordt binnen het STAR initiatief gewerkt aan vernieuwingen in de ongevallenregistratie met als doel een completer beeld te krijgen van de verkeersongevallen in kwaliteit en kwantiteit. Het aantal ongevallen is dus flink gestegen, alleen de vulling van de registratie verdient verbetering.

Verder streeft Het Verbond van Verzekeraars naar zorgvuldige hulp aan slachtoffers en efficiënte afhandeling van de schade. In dat kader heeft het verbond het vijftig jaar oude Europese Schadeformulier vervangen door een digitale versie, MobielSchadeMelden. Daarmee wordt de gegevensverzameling verbreed. Deze applicatie is in 2014 in gebruik genomen.

Tenslotte streeft VIA naar het inzichtelijk maken van de gegevens over de verkeersveiligheid voor overheden. In die missie werkt VIA al geruime tijd samen met veel verschillende partners in de veiligheidsmarkt om kwalitatief goede data te verzamelen en in te zetten via een vernieuwde werkwijze. Op die manier krijgen overheden opnieuw de mogelijkheid om stevig grip te krijgen op verkeersveiligheid.

Gelet op vorenstaande ontwikkelingen is het momenteel niet mogelijk om vergelijkbare ongevallen gegevens te presenteren. Het is thans dan ook niet exact duidelijk of de gestelde doelen ten aanzien van een verlaging van het aantal ernstige verkeersslachtoffers (doden en ziekenhuisgewonden) op het gemeentelijk wegennet zullen worden gehaald. Er lijkt zich de afgelopen jaren echter een negatieve trend te ontwikkelen wat de doelstellingen betreft.

Friese pilot registratie verkeersslachtoffers

Het Medisch Centrum Leeuwarden (MCL), het Regionaal Orgaan verkeersveiligheid Fryslân (ROF) en VeiligheidNL (VNL) hebben in 2015-2016 een pilot uitgevoerd om de meerwaarde van een aanvullende registratie van verkeersslachtoffers via de Spoedeisende Hulp (SEH) te onderzoeken. Tijdens de pilot – die precies een jaar duurde – is aan alle patiënten van verkeersongevallen die zich op de SEH hebben gemeld, gevraagd waar, hoe en wanneer het ongeval heeft plaatsgevonden. De aanvullende data die via de SEH is verkregen, biedt een waardevolle informatiebron naast de bestaande politieregistratie.

Vervolg pilot

Op regionaal gebied wil het ROF doorgaan met de samenwerking tussen MCL en VNL. Het ROF wil verbeteringen aanbrengen in de huidige registratie-systematiek. Daarnaast ook informatie over de locatie van verkeersongevallen vanuit ambulance-data toevoegen. Daarbij wil het ROF ook inzetten op de uitbreiding van het aantal deelnemende SEH's in Fryslân (Drachten, Heerenveen, Sneek). Uiteindelijk is het doel om de informatie over te dragen aan belangstellende andere provincies/regio's.

5 – Activiteiten

5.1 – Algemeen

Op grond van de Begroting 2017 De Fryske Marren is voor verkeerseducatie-, communicatie- en handhavingsactiviteiten een nettobedrag beschikbaar van totaal € 15.105,00. Daarvan worden in de gemeente georganiseerde activiteiten betaald. Ook kunnen zowel deelnemers als organiserende en/of uitvoerende partijen voor een deel van de activiteiten aanspraak maken op een gemeentelijke bijdrage in de kosten binnen de gestelde randvoorwaarden (zie paragraaf 5.3).

5.2 – Overzicht activiteiten 2017

Gelet op de doelstelling verkeersveiligheid en op het feit dat in nagenoeg alle leeftijdscategorieën verkeersslachtoffers vallen, hebben wij gemeend, evenals voorgaande jaren, voor iedere leeftijdscategorie één of meerdere activiteiten te moeten aanbieden. Wij zijn ervan overtuigd dat met de beschikbare middelen een substantieel aandeel in de verhoging van de verkeersveiligheid kan worden geleverd.

De volgende pagina bevat een overzicht van de geplande activiteiten, inclusief begrote kosten en een selectie van overige beschikbare verkeerseducatieprojecten voor 2017. In de daarop volgende paragraaf volgt een toelichting op de diverse activiteiten die – deels kosteloos – beschikbaar zijn.

Doelgroep	Activiteit	Begrote kosten (netto) in €	Opmerkingen
Peuters (0 - 4 jaar)	JONGleren	0	Geen kosten; partner VVN; s.de.jong@vvn.nl
Basisonderwijs (4 - 12 jaar)	Verkeersveiligheidslabel	0	Geen kosten; partner VVN; s.van.baars@vvn.nl
	Verkeersouders	0	Geen kosten; partner VVN; s.van.baars@vvn.nl
	Streetwise	885	Zie toelichting paragraaf 5.3.2
	Friese Fietsschool	0	Partner Fietzersbond; j.devries@fietzersbond.nl
	Theoretisch verkeersexamen	3.500	Zie toelichting paragraaf 5.3.2
	Praktisch verkeersexamen	2.000	Zie toelichting paragraaf 5.3.2
	Fiets zonder beats	0	Geen kosten; partner VVN s.de.jong@vvn.nl
	Overige verkeersprojecten	0	Partner VVN, CVF
Voortgezet onderwijs (12 - 18 jaar)	Friese fiets APK	0	Geen kosten; partner VVN; d.wezeman@vvn.nl
	Verkeersveiligheidslabel	0	Geen kosten; partner VVN; willem@stichtingsbv.nl
	Verkeersmarkt	5.000	Zie toelichting paragraaf 5.3.3
	Gastlessen VEVO	0	Geen kosten; partner SBV
	Traffic Informers	0	Geen kosten; partner NAH zorg; f.deboer@nahzorg.nl
	Kapot van jou	850	Traxx theater educatieve voorstelling
	Bromfietscursus speciaal onderwijs ²	400	Kosten niet subsidiabel, zie toelichting paragraaf 5.3.3
Beginnende bestuurders / jongeren	Peer Drive-Clean	0	Geen kosten; partner RYD; pieter@ryd.nl
	Bobtival	2.500	Via www.teamalert.nl
	Trials	0	Via www.trials.nl
Plussers	Rijvaardigheidscursus	4.600	Zie toelichting paragraaf 5.3.5
	Bijtanken en Oppoetsen	800	Zie toelichting paragraaf 5.3.5
	Fietscursus senioren	850	Zie toelichting paragraaf 5.3.5
Niet leeftijdsgebonden	Scotmobielcursus (individueel)	3.500	Zie toelichting paragraaf 5.3.6
	Veiligheidstraining landbouwvoertuigen	0	Zie toelichting paragraaf 5.3.6
	Verkeerslessen AZC	720	Zie toelichting paragraaf 5.3.6
Voorlichting	Voorlichting – communicatie – campagnes	0	Zie toelichting paragraaf 5.3.7
Handhaving	Gebiedsgericht verkeerstoezicht	0	Zie toelichting paragraaf 5.3.8
	Diverse controles	0	Zie toelichting paragraaf 5.3.8
Totalen	Totaal (exclusief bromfietscursus)	25.205	
	Provinciale bijdrage	12.605	
	Begroting (netto)	12.605	

² Kosten niet subsidiabel, zie verder toelichting paragraaf 5.3.3

5.3 – Toelichting

5.3.1 – Peuters (0 – 4 jaar)

Kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en consultatiebureaus kunnen een grote rol spelen bij het informeren van ouders en verzorgers in de eerste fase van de verkeersopvoeding.

JONGLeren

Bij jonge kinderen gaat het vooral om de rol die ouders/verzorgers hebben bij verkeersopvoeding. Het project JongLeren van VVN besteedt in de voorschoolse periode structureel aandacht aan verkeersgedrag in de vorm van praktische verkeersoefeningen met jonge kinderen. Leraren en ouders worden hierbij betrokken. Op deze manier leren de jonge kinderen de basisbeginselen van het verkeer.

Kosten: dit project wordt gratis aangeboden door de provincie Fryslân/ROF. De uitvoering is in handen van VVN.

Meer informatie kunt u vinden op www.rof.frl/jongleren of opvragen via s.de.jong@vvn.nl.

5.3.2 – Basisonderwijs (4 – 12 jaar)

Vanaf het vierde jaar spelen basisscholen naast de ouders en verzorgers een belangrijke rol bij de verkeersopvoeding. Gaandeweg deze periode wordt het kind begeleid naar zelfstandige deelname aan het verkeer dat in de buurt, wijk en schoolomgeving begint. Voordat het kind zich zelfstandig op de fiets in het verkeer kan begeven, zal het eerst de basisvaardigheden uitgebreid moeten oefenen; eerst in een beschermde omgeving en later onder begeleiding. Zowel de school als de ouders hebben hierin een bepalende rol.

Verkeerveiligheidslabel

In Fryslân kun je als basisschool kiezen uit een verantwoord en doordacht pakket verkeerseducatie en activiteiten. In het project Verkeerveiligheidslabel Fryslân geeft Veilig Verkeer Nederland de scholen hierbij ondersteuning en waarborgt dat verkeerseducatie voldoende aandacht krijgt. Deelnemende scholen maken gebruik van een verantwoorde onderwijsleermethode, hebben tenminste één verkeersouder en doen ook aan praktische verkeerseducatie.

Kosten: dit project wordt aangeboden door de provincie Fryslân/ROF. Uitvoering is in handen van VVN.

Meer informatie kunt u vinden op www.rof.frl/verkeerveiligheidslabelBO of opvragen via s.van.baars@vvn.nl.

Verkeersouder

Om als ouders/verzorgers betrokken te zijn bij verkeerseducatie aan 4 – 12 jarigen wordt op scholen het project Verkeersouders van VVN verzorgd. Vier keer per jaar ondersteunt VVN met een productpakket de verkeerseducatieve activiteit op of rond school. Verkeersouders zijn de spil om de verkeerseducatie op school onder de aandacht te brengen en bovendien zorgen zij voor een verkeersveilige schoolomgeving.

Kosten: dit project wordt aangeboden door de provincie Fryslân/ROF. Uitvoering is in handen van VVN.

Meer informatie kunt u opvragen via s.van.baars@vvn.nl.

Streetwise

Hoe steek je veilig over? Wat is de remafstand van auto's? Wat is het belang van de gordel? In het project Streetwise van de ANWB leren leerlingen van de basisschool belangrijke praktische vaardigheden en gevaarherkenning in het verkeer. Per leeftijdscategorie is een apart programma opgesteld dat past bij de leerlingen en ingaat op een actueel verkeersthema.

Kosten: de kosten van uitvoering van het standaardprogramma van dit project kunnen bij de gemeente worden gedeclareerd.

Meer informatie kunt u vinden op www.rof.frl/streetwise of opvragen via anwbstreetwise@anwb.nl.

Friese Fietsschool

Nederland wordt ook wel het Fietsland genoemd. Fietsen is een samenspel tussen snelheid, evenwicht en goed opletten. Met de Friese Fietsschool wil de Fietzersbond jonge fietsers de kneepjes van het fietsen bijbrengen om daarmee hun vaardigheden te verbeteren. Bovendien worden fietsers alert gemaakt op de gevaren in het verkeer. De Friese Fietsschool vertelt hoe fietsers in bepaalde situaties moeten handelen.

Kosten: gelet op de relatief geringe kosten bij deelname wordt geen gemeentelijke tegemoetkoming verstrekt.

Meer informatie kunt u vinden op www.rof.frl/fietsschool4-12jaar of opvragen via j.devries@fietzersbond.nl.

Theoretisch verkeersexamen

De meeste methoden vormen een goede voorbereiding op het jaarlijkse officiële landelijke schriftelijk verkeersexamen van VVN. VVN biedt de basisscholen een compleet pakket aan van bijbehorende materialen, inclusief verkeersdiploma's, voor leerlingen en docenten.

Kosten: de kosten voor aanschaf bij VVN van materiaal voor het theoretisch examen kunnen bij de gemeente worden gedeclareerd.

Meer informatie kunt u vinden op www.vvn.nl/verkeersexamen.

Praktisch verkeersexamen

Kennis van de theorie begint natuurlijk pas echt te leven in de praktijk. Een logisch vervolg op het schriftelijk examen vormen daarom de fietscontrole en het praktisch verkeersexamen. Het praktisch verkeersexamen is niet aan een vaste datum gebonden. Een en ander wordt door de lokale VVN-afdeling georganiseerd; de gemeente verzorgt de routes. De scholen uit voormalig Gaasterlân-Sleat doen overigens nooit mee aan een plaatselijk praktisch verkeersexamen. Destijds is aangegeven daarvan de noodzaak niet te zien. Het praktisch deel wordt daar door de meeste scholen ingevuld door klassikaal de route naar het voortgezet onderwijs in Balk te fietsen.

Kosten: gemaakte kosten – kosten catering, inzet vrijwilligers etc. - kunnen bij de gemeente worden gedeclareerd.

Meer informatie kunt u vinden op www.rof.frl/verkeersexamens of opvragen via d.wezeman@vvn.nl.

Fietsen zonder beats

De mogelijkheden van een mobiele telefoon zijn onbeperkt: overal kun je naar muziek luisteren, ook in het verkeer. Dit ontnemt de aandacht op het verkeer. Leerlingen uit de groepen 7 en 8 kunnen kennismaken met de interactieve verkeersles 'Fiets zonder beats' van VVN. Een verkeersles over de risico's van het gebruik van je mobieltje tijdens het fietsen.

Kosten: dit project wordt aangeboden door de provincie Fryslân/ROF. De uitvoering is in handen van VVN.

Meer informatie kunt u vinden op www.rof.frl/fietsenzonderbeats of opvragen via s.de.jong@vvn.nl.

Overige verkeersprojecten

De volgende projecten zijn beschikbaar:

- *Agendasetting sluiting en fusies scholen*
In een tijd van bevolkingskrimp komt het voor dat scholen sluiten of fuseren met andere scholen. Dit leidt tot andere schoolroutes. VVN biedt een traject aan waarbij gemeenten en scholen de verkeersveiligheid voor de schoolgaande kinderen op de agenda zetten bij scholen die met verandering te maken hebben. Ook zijn er tips om hier in de praktijk maatregelen voor te treffen. Dit project wordt gratis aangeboden door de provincie Fryslân/ROF. De uitvoering is handen van VVN. Meer informatie kunt u opvragen via m.blaauw@vvn.nl.
- *Verkeerskar*
Basisscholen kunnen kosteloos één of twee weken de Verkeerskar van VVN lenen. De verkeerskar is gevuld met allerlei materialen, zoals spelletjes, verkeersborden en kleine fietsjes, om de verkeersregels in de praktijk op het schoolplein te brengen. Kinderen kunnen op deze manier vertrouwd raken met de wereld van het verkeer. De twee verkeerskarren zijn gedurende het jaar te leen bij VVN. Meer informatie kunt u vinden op www.rof.frl/verkeerskar of opvragen via s.de.jong@vvn.nl.
- *Veilig verkeers project*
De Chauffeurs Vereniging Friesland beschikt over drie wagens die door heel Nederland rijden om basisscholen te bezoeken en met kinderen te praten over gevaarlijke situaties in het verkeer. Met de kinderen wordt bijvoorbeeld de dode hoek van een truck of bus besproken. Daarnaast laat de chauffeur zien wat hij vanuit de vrachtwagen juist wel en niet ziet. Meer informatie kunt u vinden op www.chauffeursvereniging-friesland.nl/menu/veiligheid.htm
- *Gordelactie*
in het kader van de landelijke actie rond het gebruik van gordels, kinderzitjes (en bromfietshelmen) worden regionaal en lokaal acties gehouden in samenwerking met de politie en VVN. Het gebruik van materialen is gratis voor verkeersouders. Meer informatie kunt u vinden op www.friesland.vvn.nl/gordelacties.
- *Op voeten en fietsen naar school stickeractie*
Na de zomervakantie komen kinderen een maand lang lopend of fietsend naar school in plaats van met de auto. Iedere keer dat ze lopend of fietsend naar school komen, krijgen ze een sticker. De klas met de meeste stickers wint een prijs. Scholen met een verkeersouder kunnen gratis deelnemen aan deze stickeractie. Meer informatie kunt u vinden op www.friesland.vvn.nl/op-voeten-en-fietsen-naar-school-stickeractie of opvragen via s.van.baars@vvn.nl.

5.3.3 – Voortgezet onderwijs (12 – 18 jaar)

Voor deze groep is het belangrijk dat er veel aandacht wordt besteed aan verkeerseducatie. De reden daarvoor is dat vanaf twaalf jaar het aantal fietsverkeersslachtoffers duidelijk stijgt. De oorzaak hiervan is de grotere afstand tot het vervolgonderwijs en bezoeken aan verder weg wonende vrienden en sportgelegenheden die meestal per fiets worden afgelegd. Omdat met name brugklassers een extra groot risico lopen is het belangrijk aandacht te vestigen op gevaarlijke en onbekende verkeerssituaties op de school-huisroute.

Verder treedt de belangrijkste verandering van vervoerswijze op, op 16-jarige leeftijd, als de stap naar gemotoriseerd voertuig wordt gezet. De wet van de massa x snelheid is immers de bepalende factor op het moment dat het mis gaat. Onder bromfietzers in de leeftijd van 16 – 18 jaar vallen dan ook relatief de meeste slachtoffers. Dit heeft veel te maken met het risicovolle gedrag dat zij vertonen in deze levensfase, dat zich kenmerkt door onder andere het verkennen van grenzen en het bepalen van de sociale plaats.

Voor de groep 15-, 16-, tot 18-jarigen is het bovendien belangrijk aandacht te besteden aan de vorming van de houding gericht op het verkeersgedrag – met name het snelheidsgedrag en het rijden onder invloed van alcohol en drugs – dat hoort bij hun toekomstige rol als snor- of bromfietser en jonge automobilist.

Friese Fiets APK

Dagelijks fietsen honderden middelbare scholieren naar school. Bij een veilige fietstocht hoort ook een veilige fiets die te vertrouwen is. Met de Friese Fiets APK worden de fietsen van de 1^e- tot en met 3^e-jaars scholieren gekeurd. Bij een goedgekeurde fiets, ontvangen de scholieren een OK-sticker. Een afgekeurde fiets kan ter plaatse worden hersteld of wordt meegenomen door de fietsmaker die hem later repareert. Zo wordt gegarandeerd dat scholieren op een veilige en betrouwbare fiets naar school komen.

Kosten: dit project wordt aangeboden door de provincie Fryslân/ROF. De uitvoering is in handen van VVN.

Meer informatie kunt u vinden op www.rof.frl/fietsapk of opvragen via d.wezeman@vvn.nl.

Verkeerveiligheidslabel

Hoe kun je als school laten zien dat je voor verkeersveiligheid bent? Scholen met voortgezet (speciaal) onderwijs hebben de mogelijkheid om het Verkeersveiligheidslabel Voortgezet Onderwijs te halen. Het label behoort bij een traject dat de school aandacht besteedt aan verkeerseducatie. Meerdere scholen in Fryslân bezitten al een label.

Kosten: dit project wordt aangeboden door de provincie Fryslân/ROF. De uitvoering is in handen van VVN.

Meer informatie kunt u vinden op www.rof.frl/verkeersveiligheidslabelVO of opvragen via willem@stichtingsbv.nl.

Verkeersmarkt

Op de verkeersmarkt leggen de eersteklassers een circuit af langs verschillende maatschappelijke organisaties die iets met verkeersveiligheid te maken hebben. bij elk van deze organisaties brengen zij circa twintig minuten door en krijgen voorlichting, doen een test of nemen deel aan een workshop. De programmaonderdelen zijn volledig afgestemd op de leerlingen en hun rol in het verkeer. Zo is er aandacht voor concrete verkeerssituaties in de gemeente, het samenspel met andere verkeersdeelnemers, de relatie tussen eigen gedrag en kwetsbaarheid, elementaire verkeers- en gedragsregels, zichtbaarheid en de veiligheid van de eigen fiets.

Kosten: de uitvoeringskosten zijn voor rekening van de gemeente.

Meer informatie kunt u vinden op www.rof.frl/verkeersmarkt of opvragen via willem@stichtingsbv.nl.

Gastlessen VEVO

Voor de tweede-, derde- en vierdeklassers van het voortgezet onderwijs is een lesprogramma voor verkeerseducatie samengesteld. De lessen worden op de scholen verzorgd door speciaal daartoe opgeleide verkeersdocenten. Tijdens de lessen ligt het accent op de analyse van uiteenlopende verkeerssituaties die door middel van beelden worden vertoond. Aan de hand van de theoretische kennis die de leerlingen krijgen aangereikt, wordt hen gevraagd hoe zij met de gegeven situatie zo verantwoord en veilig mogelijk zouden omgaan. Ook kan praktisch inzicht worden opgedaan door het houden van remproeven.

Kosten: de gastlessen VEVO worden aangeboden door de provincie Fryslân/ROF. De uitvoering is in handen van VVN.

Meer informatie kunt u vinden op www.rof.frl/gastlessen of opvragen via marjolein@stichtingsbv.nl.

Traffic Informers

Traffic Informers zijn opgeleide verkeersslachtoffers, met lichamelijke en/of zintuigelijke belemmeringen die jongeren confronteren met en bewust maken van de gevolgen van een verkeersongeval. De Traffic Informer vertelt zijn/haar verhaal in de klas. Door confrontatie, interactie en zelf ervaren wordt een positieve beïnvloeding van het verkeersgedrag bij de doelgroep bereikt.

Kosten: dit project wordt aangeboden door de provincie Fryslân/ROF. De uitvoering is in handen van Stichting NAH zorg.

Meer informatie kunt u vinden op www.rof.frl/trafficinformers of opvragen via f.deboer@nahzorg.nl.

Kapot van jou

'Kapot van jou' is flitsend en interactief theater met een dramatisch einde: één van de vrienden overlijdt aan een verkeersongeval. TRAXX laat zien hoe je met dit verlies om kan gaan én hoe je onveilig gedrag tegen kan gaan. Een voorstelling over groepsdruk en verkeersveiligheid: keuzes maken, grenzen stellen en verantwoording nemen.

Kosten: de scholen komen in aanmerking voor een gemeentelijke bijdrage van 50% van de kosten. Een bedrag van €850,00 (totaal maximaal twee voorstellingen) is daarvoor gereserveerd.

Meer informatie kunt u opvragen via henk@theatertraxx.nl.

Bromfietscursus speciaal onderwijs

De gemeente Súdwest-Fryslân financiert de kosten van een bromfietscursus, die door het in deze gemeente gevestigd speciaal voortgezet onderwijs – in samenwerking met een rijsschoolhouder – wordt georganiseerd. Deze cursus is speciaal samengesteld voor en toegespitst op de leermogelijkheden van de leerlingen uit het speciaal voortgezet onderwijs. Het project wordt in Sneek uitgevoerd, maar gevolgd door leerlingen uit de gehele Zuidwesthoek.

Kosten: na aftrek van de provinciale bijdrage worden de resterende kosten verdeeld over de gemeente Súdwest-Fryslân en overige betrokken gemeenten naar rato van de herkomst van de deelnemende leerlingen. Daarvoor is een bedrag van €400,00 gereserveerd.

5.3.4 – Beginnende bestuurders / jongeren

Een groot deel van de verkeersslachtoffers in Fryslân valt onder jonge automobilisten van 18 – 25 jaar. Het ontbreekt hen vaak aan ervaring en inzicht in de risico's. Verkeerd inschatten van hun eigen, onvoldoende ontwikkelde vaardigheden en die van de medeweggebruiker hebben veelal desastreuze gevolgen.

Peer Drive-Clean

De Responsible Young Drivers nemen de les over. Tijdens de theorieles voor het autorijbewijs geven promotieleden van RYD een les over de gevaren van alcohol en drugs in het verkeer. De actieve lesser kan op deze manier vanaf het begin beïnvloed worden om niet onder invloed achter het stuur te kruipen. Deelnemers kunnen door alcoholbrillen ervaren hoe gevaarlijk drank achter het stuur is.

Kosten: dit project wordt aangeboden door de provincie Fryslân/ROF. De uitvoering is in handen van RYD.

Meer informatie kunt u vinden op www.rof.frl/peerdriveclean of opvragen via pieter@ryd.nl.

Bobtival

De campagne 'Bobtival' richt zich op festivalbezoekers in de leeftijd van 18 tot 24 jaar die festivals bezoeken waar vooral alcohol wordt geconsumeerd. Voorlichtingmedewerkers van TeamAlert gaan verdeeld over twee teams het festivalterrein over om jongeren aan te spreken over de gevaren van alcohol in het verkeer. Het team vraagt aan de bezoekers of er een Bob is geregeld. Als de aangewezen Bob vervolgens de belofte doet om niet te drinken, krijgen hij en zijn Bob-buddies een Bob-zweetbandje. Door het dragen van de zweetbandjes laten de vrienden zien dat ze gezamenlijk hebben nagedacht over een veilige terugreis. Aan het einde van de avond komt de Bob terug voor een blaastest. Wanneer hij nuchter is gebleven, ontvangt hij een leuke Bob-gadget als beloning.

Kosten: voor 2017 zijn voor één project middelen gereserveerd.

Meer informatie kunt u vinden op www.teamalert.nl of opvragen via thijs@teamalert.nl.

Trials

Een jonge autobestuurder heeft weinig rijervaring en weet dus nog niet goed hoe te handelen in kritieke situaties. Leer het échte rijden, doe wat je bij je rijlessen niet kon doen. En dan gaat het niet om snelheid, maar echt om de rijvaardigheid. Ook in extreme situaties: slippen, in de berm, noodstop en zelf rijden met een vrachtauto. Tijdens deze ervaringsdag worden jonge automobilisten tot 27 jaar geconfronteerd met hun eigen grenzen en die van hun voertuig. Op deze wijze wordt getracht de jongeren een ervaring mee te geven die een positief effect heeft op hun rijgedrag. Landelijks doet hieraan jaarlijks een groot aantal jongeren mee.

Kosten: voor dit project is een bijdrage in nader overleg met de gemeente bespreekbaar.

Meer informatie kunt u vinden op www.rof.frl/trials of opvragen via info@trials.nl.

5.3.5 – Plussers

Het is op grond van wijzigende omstandigheden noodzakelijk dat verkeersdeelnemers getoetst worden op hun kennis en vaardigheden in het verkeer. Als gevolg van de afname van hun fysieke en cognitieve functies vormen met name oudere (brom)fietsers en automobilisten een risicogroep. Aanpassing aan de veranderende omstandigheden vergt bij de ouder wordende mens meer tijd. Dit geldt evenzeer voor deelname aan het verkeer. Het is belangrijk dat deze groep regelmatig op de hoogte wordt gehouden van de verbeterde infrastructurele veranderingen, nieuwe verkeersregels en het verkeersgedrag van de overige verkeersdeelnemers om veilig aan het verkeer te kunnen blijven deelnemen (mobiliteit is voor deze doelgroep zeer belangrijk). Tegelijkertijd is het van belang kennis en vaardigheden op peil te houden.

Rijvaardigheidskursus

Hoe zat het ook alweer met de verkeersregels? Wat is de juiste zitpositie? Wie als 55-plussers het rijbewijs al vroeg heeft gehaald, kan in de loop der jaren de verkeerstheorie zijn verlerd. De SBV biedt daarom een speciale cursus van drie uur aan voor bestuurders van 55 jaar en ouder. Gedurende dit dagdeel worden enkele belangrijke zaken uit de verkeerstheorie behandeld, bekijkt een rijinstructeur de rijstijl van een bestuurder en leert men hoe te reageren bij krachtig remmen op nat en stroef wegdek. De cursus is zo opgebouwd dat bestuurders met voldoende behendigheid nog tientallen jaren mee kunnen in het verkeer.

Kosten: dit project is voor rekening van de gemeente (minus eigen bijdrage van €12,50 per deelnemer).

Meer informatie kunt u vinden op www.rof.frl/rijvaardigheidskursus of opvragen via willem@stichtingsbv.nl.

Bijtanken en Oppoetsen

Wie al langer zijn of haar rijbewijs heeft, kan in de loop der jaren de verkeerstheorie en inzichten mogelijk verliezen. Voor 55-plussers biedt de SBV de cursus Bijtanken en Oppoetsen aan. Bestuurders krijgen in drie dagen een zetje in de rug waarbij de nieuwste verkeersregels worden uitgelegd. Ook leert men handigheidjes om situaties in het verkeer goed en veilig in te kunnen schatten. Tot slot komen ook de gevolgen van medicijn- en alcoholgebruik in het verkeer aan bod.

Kosten: de zaalhuur en consumptiekosten zijn voor rekening van de gemeente.

Meer informatie kunt u vinden op www.rof.frl/bijtanken of opvragen via tessa@stichtingsbv.nl.

Fietscursus senioren

De Fietsersbond biedt de fietscursus voor senioren aan. In deze eendaagse cursus is aandacht voor motoriek, zintuigen, ingewikkelde handelingen, vervoer van boodschappen en veilige routes. Samen met een fietsenmaker wordt bijvoorbeeld ook de fiets onder de loep genomen. Aan de cursus kunnen maximaal dertig personen per keer deelnemen. In 2017 wordt weer gestreefd naar het organiseren van twee cursussen: één in Joure en één in Balk.

Kosten: de (ouderen)organisatie komt in aanmerking voor een gemeentelijke bijdrage van de kosten.

Meer informatie kunt u vinden op www.fietsersbond.nl.

5.3.6 – Niet leeftijdsgebonden

Scootmobielcursus (individueel)

Een scootmobiel is een totaal ander vervoermiddel dan een auto of een fiets. Toch kan een scootmobiel het enige mogelijke vervoermiddel van een persoon zijn. Wat zijn eigenlijk de verkeersregels die gelden? Hoe beweeg ik mij veilig door het verkeer? De SBV biedt een theorieles en behendigheid- en vaardigheidstest aan voor personen met een scootmobiel. In de praktijk worden gevaarlijke situaties besproken en wordt geoefend om het gebruik van een scootmobiel gemakkelijker en veiliger te maken.

Kosten: in 2016 werd de individuele training aangeboden door de provincie Fryslân/ROF. Vanaf 2017 valt de regeling onder de € voor € regeling. In 2016 hebben 37 bewoners deelgenomen aan de individuele training. Naar verwachting zal het aantal in 2017 ongeveer gelijk zijn.

Kosten: deze training is voor rekening van de gemeente.

Meer informatie kunt u vinden op www.rof.frl/scootmobielcursus of opvragen via tessa@stichtingsbv.nl.

Veiligheidstraining landbouwvoertuigen

Om je bewust te zijn van de kwetsbaarheid van andere verkeersdeelnemers biedt de SBV aan bestuurders van landbouwvoertuigen de cursus Veiligheidstraining Landbouwvoertuigen aan. In de cursus krijg je theorie, verkeerspraktijk en voertuigbeheersing. Gevaarlijke conflictsituaties tussen zwaar landbouwverkeer en de kwetsbare overige verkeersdeelnemers vormen de rode draad.

Kosten per training: voor dit project is een bijdrage van in overleg met de gemeente bespreekbaar, mits overige geplande activiteiten niet doorgaan in 2016.

Meer informatie kunt u vinden op www.stichtingsbv.nl.

Verkeerslessen AZC

In 2016 is in de gemeente De Fryske Marren het AZC Balk geopend. Bewoners van het AZC zijn vaak niet op de hoogte van de geldende verkeersregels in Nederland. Vandaar is het van belang om bewoners van het AZC verkeerslessen aan te bieden. Deze verkeerslessen worden aangeboden door het SBV.

Kosten: de uitvoeringskosten zijn voor rekening van de gemeente. Eén verkeersles kost €60,00. Gemeente heeft voor maximaal twaalf lessen geld gereserveerd.

5.3.7 – Voorlichting – communicatie – campagnes

Wanneer wij iemands gedrag – bijvoorbeeld in het verkeer – op positieve wijze willen veranderen, is goede en doordachte communicatie (voorlichting) essentieel. Gedragsverandering is daarbij het laatste stadium, het hoogste doel. Dit doel is echter niet zonder tussenstappen te behalen. Het begint met het vergroten van de kennis bij de doelgroep, door middel van goede voorlichting. Het gaat daarbij om zowel kennis over het onderwerp op zich als over de gevolgen van verkeerd gedrag. Ook kennisvermeerdering over de eigen vaardigheden – of het gebrek daaraan – is van belang. In plaats van kennis zouden wij ook kunnen spreken van bewustzijn. In dit actieplan staat al een aantal voorlichtingsactiviteiten genoemd, die zijn gekoppeld aan specifieke doelgroepen (bijvoorbeeld de ouderbijeenkomsten en de voorlichtingsactiviteiten in het project JONGleren in het verkeer). De volgende stap is het veranderen van de houding van de weggebruiker: hier gaat het om inzien dat het eigen gedrag structureel moet veranderen. Daarna is de weg pas vrij voor het structureel veranderen van het gedrag.

Activiteiten

- *Website*
Op de gemeentelijke website De Fryske Marren worden burgers en doelgroepen geïnformeerd over ontwikkelingen en plannen op het gebied van verkeer en vervoer, campagnes en verkeers-educatieprojecten.
- *Publicaties*
Nieuwe ontwikkelingen, landelijke en/of provinciale campagnes en educatieactiviteiten worden gepubliceerd op de gemeentelijke website. Indien gewenst wordt een persbericht verstuurd naar andere relevante media.
- *Inzet snelheidsdisplays*
Om bestuurders extra te attenderen op hun snelheid wordt, zowel op eigen initiatief als op verzoek van derden, gedurende het gehele jaar op wisselende locaties een aantal weken een snelheidsdisplay ingezet.

Kosten: aan bovengenoemde activiteiten zijn geen kosten verbonden.

5.3.8 – Handhaving

Handhaving is het sluitstuk voor het uiteindelijk goed functioneren van het verkeers- en vervoerssysteem. De traditionele vijf speerpunten blijven de basis voor verkeershandhaving. Periodiek overleg met de politie blijft belangrijk en wij vragen specifiek aandacht voor verkeersonveilig gedrag. Het is wenselijk om handhavingscapaciteit te generen door het opstellen van plannen van aanpak gericht op thema's en doelgroepen. Handhaving en verkeerstoezicht hebben een educatieve waarde. Ongevallen worden deels veroorzaakt doordat weggebruikers de verkeersregels negeren. De politie kan de naleving van de verkeersregels controleren en verbeteren. Een structurele en planmatige aanpak – afgestemd op wegbeheer en educatieve activiteiten – is daarbij van belang.

Kosten: een en ander brengt voor de gemeente geen kosten met zich mee.